

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศในระยะที่ผ่านมาได้ก่อให้เกิดการขยายตัวทางการผลิต ในอัตราเข้าสู่เฉลี่ยร้อยละ 7.5 ค่อนข้าง เป็นผลมาจากการก่อสร้างปัจจัยพื้นฐานทาง เศรษฐกิจ สำหรับภาค ซึ่ง เป็นภาค เศรษฐกิจที่มีความสำคัญก็ได้มีการขยายตัวในอัตราสูง เช่นกัน เนื่องจากได้ มีการ

1. กระจายการผลิตไปสู่พืชผล เศรษฐกิจใหม่ เพิ่มขึ้น
2. ขยายพื้นที่ทำการ เกษตรออกไปโดยการบุกเบิกที่ทำกินใหม่ในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4 ค่อนข้าง ซึ่งปัจจุบันใกล้ถึงจุดอิ่มตัว เพราะที่ดินที่เหลืออยู่น้อยและไม่เหมาะสมกับการ เกษตร
3. ขยายบริการพื้นฐานของรัฐ โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำ ถนน

แต่ในระยะหลังนี้อัตราการขยายตัวได้ชะลอตัวลงอัน เป็นผลมาจากการที่ดินมีจำกัด ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ขาดแคลนแหล่งน้ำ ราคาพืชผลตกต่ำและการผลิตพึ่งพาธรรมชาติ เป็นสำคัญ จึงมีผลกระทบต่อฐานะความเป็นอยู่ของ เกษตรกรที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศอันก่อให้เกิดปัญหา อื่น ๆ ตามมา ดังนั้น การเพิ่มผลผลิตโดยการปรับปรุงผลิตภาพทางการ เกษตรจึง เป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งทำได้ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น

เมื่อ เป็นเช่นนี้จึงได้ทำการศึกษา

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของที่ดินทั้งในระดับประเทศและระดับภาค โดยแบ่ง ภาคที่ทำการศึกษาออกเป็น 5 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาค ตะวันออก และภาคใต้

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ค้นพบกับผลิตภาพของที่ดิน
3. เปรียบเทียบผลที่ได้ในการศึกษาทั้งประเทศและรายภาค

โดยได้ตั้งสมมุติฐานในการศึกษาว่า

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของที่ดินน่าจะ ได้แก่
 - 1.1 ปัจจัยการผลิต ได้แก่ แรงงานคน แรงงานสัตว์และปริมาณน้ำฝน
 - 1.2 การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ได้แก่ การใช้ปุ๋ย เครื่องสูบน้ำ และแทรกเตอร์

ตัวประกอบที่ 4 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ แทรกเตอร์ ชลประทาน และปริมาณน้ำฝน

ตัวประกอบที่ 5 โครงสร้างชั้นพื้นฐาน ได้แก่ ถนน cropping intensity และการเรียนรู้หนังสือ

แต่ตัวประกอบหรือปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลผลิตของที่ดินมีเพียง 2 ตัวเท่านั้น คือปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับผลผลิตของที่ดินอย่างมีนัยสำคัญ 0.01

1.2 ระดับภาค ได้แบ่งภาคที่ทำการศึกษากออกเป็น 5 ภาคคือ

1.2.1 ภาคเหนือ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของที่ดินมี 5 ตัวคือ

ตัวประกอบที่ 1 ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ แรงงานคน แรงงานสัตว์ ระบบชลประทาน และ cropping pattern

ตัวประกอบที่ 2 โครงสร้างชั้นพื้นฐานและเทคโนโลยี ตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่ การเรียนรู้หนังสือ บัญชีสินเชื่อทางการเกษตรของธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร

ตัวประกอบที่ 3 ผลกระทบของเมือง-อุตสาหกรรม ตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือ แรงงานในภาคอุตสาหกรรม และสัดส่วนประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาล

ตัวประกอบที่ 4 การใช้ที่ดิน ตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือ cropping intensity และปริมาณน้ำฝน

ตัวประกอบที่ 5 การติดตามข่าวสาร ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สัดส่วนครัวเรือนที่มีวิทยุและรถแทรกเตอร์

ปรากฏว่า ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ ผลกระทบของเมือง-อุตสาหกรรม และโครงสร้างชั้นพื้นฐานและเทคโนโลยี ได้มีความสัมพันธ์กับผลผลิตของที่ดิน อย่างมีนัยสำคัญ 0.01 0.1 และ 0.01 ตามลำดับ

1.2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อผลผลิตของที่ดิน 4 ตัวคือ

ตัวประกอบที่ 1 ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยี มีความเกี่ยวข้องกับ

ตัวแปรหลายตัวคือ แรงงานคน แรงงานสัตว์ รถแทรกเตอร์ ปุ๋ย เครื่องสูบน้ำ การชลประทาน ลิน เชื้อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ลิน เชื้อทางการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ ความเป็นเมือง และแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

ตัวประกอบที่ 2 โครงสร้างขั้นพื้นฐาน ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบนี้ ได้แก่ cropping intensity การเรียนรู้หนังสือและถนน

ตัวประกอบที่ 3 ผลกระทบของเมือง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบนี้ ได้แก่ ความเป็นเมือง และปริมาณน้ำฝน

ตัวประกอบที่ 4 การติดตามข่าวสาร ตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือ สัตว์ส่วนครัวเรือน ที่มีวิทย์ และ cropping pattern

สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับผลิตภาพที่ดินอย่างมีนัยสำคัญ 0.1

1.2.3 ภาคกลาง ปัจจัยหรือตัวประกอบที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของที่ดิน ในภาคกลางมี 5 ตัว

ตัวประกอบที่ 1 ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ แรงงานสัตว์ แทรกเตอร์ ปุ๋ย เครื่องสูบน้ำ การชลประทาน การเรียนรู้หนังสือและแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

ตัวประกอบที่ 2 ผลกระทบของเมือง มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือ ลิน เชื้อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ และแรงงานคน

ตัวประกอบที่ 3 โครงสร้างขั้นพื้นฐาน ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ cropping intensity และถนน

ตัวประกอบที่ 4 อิทธิพลจากลิน เชื้อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบนี้ ได้แก่ ลิน เชื้อของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตัวประกอบที่ 5 accessibility ตัวแปรที่เกี่ยวข้องมีปริมาณน้ำฝน ความเป็นเมืองและสัตว์ส่วนครัวเรือนที่มีวิทย์

ในบรรดาดั้วประกอบ เหล่านี้ อิทธิพลจากลิน เชื้อทางการ เกษตรของธนาคาร
เพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตร เพียงตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 กับผลิต
ภาพของที่ดิน

1.2.4 ภาคตะวันออก บัจจัยหรือตัวประกอบที่มีผลกระทบกับผลิตภาพที่ดิน
มี 5 ตัวคือ

ตัวประกอบที่ 1 บัจจัยบางตัวที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
ข้อนี้คือ แรงงานคน แรงงานสัตว์ ลิน เชื้อของธนาคารเพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตร
และความเป็นเมือง

ตัวประกอบที่ 2 เทคโนโลยี ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ การ
ชลประทาน และปุ๋ย

ตัวประกอบที่ 3 โครงสร้างชั้นพื้นฐาน ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวประกอบ
ได้แก่ cropping intensity ถนนและวิทย์

ตัวประกอบที่ 4 บัจจัยการผลิตแบบดั้งเดิม ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
แรงงานสัตว์ ปริมาณน้ำฝน และ cropping pattern

ตัวประกอบที่ 5 ผลกระทบของเมือง-อุตสาหกรรม ตัวแปรที่เกี่ยวข้องนั้น
ได้แก่ ลิน เชื้อทางการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ และแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

ในภาคตะวันออก บัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลิตภาพของที่ดิน
คือโครงสร้างชั้นพื้นฐาน โดยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ 0.05

1.2.5 ภาคใต้ บัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของที่ดิน มีเพียง 4 ตัวคือ

ตัวประกอบที่ 1 บัจจัยการผลิตแบบดั้งเดิม ตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แก่
แรงงานคน แรงงานสัตว์ ลิน เชื้อของธนาคารเพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การ เกษตร และสัดส่วน
ครัวเรือนที่มีวิทย์

ตัวประกอบที่ 2 ผลกระทบของเมืองและโครงสร้างชั้นพื้นฐาน ตัวแปรที่
เกี่ยวข้องกับได้แก่ ปริมาณน้ำฝน รถแทรกเตอร์ ลิน เชื้อทางการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ แรงงาน
ในภาคอุตสาหกรรม cropping pattern และการชลประทาน

ตัวประกอบที่ 3 เทคโนโลยีใหม่ ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ cropping
intensity ปุ๋ย ถนน และความเป็นเมือง

ตัวประกอบที่ 4 การศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องคือการเรียนรู้หนังสือ และ เครื่องสูบน้ำ

สำหรับภาคใต้ ปรากฏว่าไม่มีตัวประกอบใดเลยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลผลิตของที่ดิน

2. การเปรียบเทียบผลงานวิจัย จะทำการ เปรียบเทียบผลของการศึกษาระหว่างประเทศกับภาค และทำการเปรียบเทียบระหว่างภาคด้วยกัน

2.1 เปรียบเทียบระหว่างประเทศกับภาคต่าง ๆ ปัจจัยหรือตัวประกอบที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของที่ดินทั่วประเทศและภาค ยกเว้นภาคใต้ มี 4 ตัว ได้แก่ ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยี ผลกระทบของ เมือง-อุตสาหกรรม การติดตามข่าวสารและโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ส่วนปัจจัยหรือตัวประกอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลผลิตของที่ดินทั่วประเทศและภาคต่าง ๆ นั้น ปรากฏว่ามีเพียงปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ 0.01 กับผลผลิตของที่ดินทั่วประเทศ และมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ 0.01 และ 0.1 กับผลผลิตของที่ดินในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพียง 2 ภาคเท่านั้น ส่วนผลผลิตของที่ดินในภาคอื่น ๆ ปรากฏว่าตัวประกอบนี้ไม่ได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

2.2 เปรียบเทียบระหว่างภาค ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของที่ดินในภาคต่าง ๆ ยกเว้นภาคใต้ นั้นได้แก่ ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยี ผลกระทบของ เมือง-อุตสาหกรรมการติดตามข่าวสาร และโครงสร้างขั้นพื้นฐาน แต่มีเพียงปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลผลิตของที่ดินในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนปัจจัยหรือตัวประกอบอื่น ๆ จะมีผลกระทบและมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญแตกต่างกันในแต่ละภาค

สำหรับภาคใต้ ซึ่งมีปัจจัยหรือตัวประกอบที่มีผลกระทบต่อผลผลิตที่ดินแตกต่างจากภาคอื่น ๆ นั้น ปรากฏว่าจะมีปัจจัยหรือตัวประกอบ 2 ตัว ที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของที่ดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ตัวประกอบเทคโนโลยี และตัวประกอบปัจจัยการผลิตแบบดั้งเดิม เนื่องจากทั้ง 2 ภาค มีลักษณะภูมิอากาศที่คล้ายกัน แต่ตัวประกอบทั้ง 2 ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลผลิตของที่ดินทั้งภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อเสนอแนะ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลิตภาพของที่ดินโดยทั่วไปนั้น ได้แก่ ปัจจัยการผลิต และ เทคโนโลยี ผลกระทบของ เมือง-อุตสาหกรรม การติดตามข่าวสารและ โครงสร้างขั้นพื้นฐาน ดังนี้ ในการปรับปรุงผลิตภาพของที่ดิน ควรจะประกอบด้วย

1. มาตรการที่นำมาใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิตโดยตรง ซึ่งได้แก่ การจัดหาปัจจัยการผลิต บัญ เครื่องจักรต่าง ๆ
2. มาตรการที่นำมาซึ่งสิ่งแวดล้อมในการส่งเสริมให้มีการเพิ่มผลผลิตที่สูงขึ้น หรือทำให้มีการพัฒนาคนและพืชผลมากขึ้น เช่น การศึกษา ฝึกอบรม การค้นคว้าและวิจัย เป็นต้น
3. มาตรการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมและสถาบันที่จำเป็นใน อันที่จะก่อให้เกิดการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เช่น การปรับปรุงทางการเงินและการตลาด

แต่เนื่องจากปัจจัยที่มีผลกระทบและมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลิตภาพของที่ดิน ในแต่ละภาคแตกต่างกัน ดังนั้นในการส่งเสริมหรือพัฒนาจึงควรนำรายละเอียดของแต่ละภาคมา พิจารณาประกอบด้วย เพื่อจะได้สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายด้าน เช่น

1. ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลเพียงมีเดียว อาจทำให้การวิเคราะห์เกิดการ ผิดพลาดได้ เพราะผลผลิตทางการเคลื่อนไหวค่อนข้างมาก เช่น ถ้าหากเกิดภาวะฝนแล้งในปีนี้ ก็ จะทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำกว่า เป็นจริง ดังนั้น จึงคิดว่าในการศึกษาควรจะทำการศึกษา เป็นช่วงเวลา มากกว่า
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ยังไม่ได้ครอบคลุมถึงปัจจัยที่อาจจะมีผลกระทบกับผลิตภาพ ของที่ดิน อย่างเช่น ขนาดของการถือครอง ขนบธรรมเนียม ลักษณะ Loyalty ลักษณะของการ ถือครอง เป็นต้น
3. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานั้นอาจมีความผิดพลาดหรือบกพร่องซึ่งมีส่วนทำให้การวิเคราะห์ ผิดพลาดได้เช่นกัน
4. ในการตั้งชื่อตัวประกอบที่ได้นั้นค่อนข้างลำบาก ซึ่งอาจทำให้ผลการวิเคราะห์ผิดไป จากสภาพความจริงได้